

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Widło

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z protestu wyborczego M. H.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 13 października 2019 r.,

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w Ł.,

3) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 19 listopada 2019 r.,

postanawia:

pozostawić protest wyborczy bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 15 października 2019 r. M. H. (dalej: Skarżąca) przesłała do Komisarza Wyborczego w Ł. protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 13 października 2019 r. Jako podstawę protestu Skarżąca wskazała nieprawidłowości w zakresie głosowania, polegające na braku zakwalifikowania oddanego przez nią głosu jako ważnego. Skarżąca podniosła, że kandydatka do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, na którą oddała swój głos, stawiając krzyżyk w kwadracie po lewej stronie

przy jej nazwisku, otrzymała we wskazanym obwodzie wyborczym zero głosów. Jednocześnie Skarżąca wyraziła podejrzenie co do możliwości oddania głosu na karcie, która została zakwalifikowana przez Obwodową Komisję Wyborczą jako nieważna (z uwagi na uznanie jej za kartę inną niż urzędowo ustalona lub nieopatrzoną pieczęcią obwodowej komisji wyborczej). W konsekwencji Skarżąca stwierdziła, że została pozbawiona prawa do głosowania oraz wniosła o przywrócenie ważności oddanego przez nią głosu.

Pismo Skarżącej wpłynęło do Okręgowej Komisji Wyborczej w Ł. w dniu 21 października 2019 r., a następnie zostało przekazane do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A.

Odpowiedź na powyższy protest przesłali Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej (pismo z 30 października 2019 r.), Prokurator Generalny (pismo z 31 października 2019 r.) oraz Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w Ł. (pismo z 4 listopada 2019 r.), wnosząc o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy, a także pełnomocnikowi komitetu wyborczego, przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu na zasadach określonych w ustawie. Szczegółowe zasady wnoszenia protestów wyborczych określa ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684; dalej: k.wyb.).

Pomimo że Skarżąca nie przesłała osobiście protestu bezpośrednio do Sądu Najwyższego, lecz został on przekazany przez Przewodniczącą Okręgowej Komisji Wyborczej w Ł., nie naruszyło to dyspozycji przepisu art. 241 § 1 k.wyb. Zgodnie z nim, protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe

(t.j. Dz.U. 2018, poz. 2188) jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego. Pismo Skarżącej zostało nadane w dniu 22 października 2019 r. – nie doszło zatem do naruszenia terminu przewidzianego na wniesienie protestu wyborczego.

Zgodnie z przepisem art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborów określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów, lub

2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Zgodnie z przepisem art. 241 § 3 k.wyb., osoba składająca protest jest zobowiązana do sformułowania zarzutów oraz przedstawienia lub wskazania dowodów, na których opiera swoje zarzuty. Treść zarzutów nie może być dowolna, lecz powinna spełniać kryteria wymienione w przepisie art. 82 § 1 k.wyb. Osoba wnosząca protest musi tym samym wskazać i udowodnić nie tylko wystąpienie określonych naruszeń, ale również ich wpływ na wynik wyborów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2019 r., I NSW 36/19).

W niniejszej sprawie, Skarżąca podniosła, że doszło do naruszeń w zakresie głosowania. Twierdziła, że jej głos został niesłusznie zakwalifikowany jako głos nieważny. Nie przedstawiła ona jednak żadnego dowodu na tę okoliczność, a powołany przez nią zarzut jest oparty wyłącznie na wyrażonych przez nią przypuszczeniach i zapewnieniach. Kodeks wyborczy nie wprowadza domniemania, że każde twierdzenie wyborcy, że oddał głos na danego kandydata i głos ten został oddany w sposób prawidłowy, należy uznać za wiarygodne. Z uwagi na zasadę tajności głosowania, zapewnienia osoby składającej protest nie mogą stanowić przedmiotu postępowania dowodowego. Nie istnieje możliwość weryfikacji, na której konkretnie karcie do głosowania Skarżąca oddała swój głos – a tym samym nie jest możliwe udowodnienie na kogo w rzeczywistości ona głosowała, jak również czy to jej karta do głosowania została uznana za nieważną. Podkreślić należy, że Kodeks wyborczy wprowadza instytucjonalne gwarancje prawidłowego

przebiegu procesu głosowania i liczenia głosów (do jakich należy m.in. obecność mężów zaufania i obserwatorów społecznych), a po oddaniu głosu nie ma już możliwości weryfikacji sposobu głosowania indywidualnego wyborcy. Samo subiektywne przekonanie Skarżącej, że oddała w sposób prawidłowy głos, który nie został uwzględniony, nie może stanowić obiektywnego i jedyne dowodu uzasadniającego protest. Sąd Najwyższy nie może wyłącznie na podstawie takich twierdzeń podważyć prawidłowości zakwalifikowania i przeliczenia głosów przez obwodową komisję.

Niezależnie od powyższego, należy stwierdzić, że wniesione przez Skarżącą pismo ma charakter skargi, w której nie tylko nie zostały wskazane dowody na okoliczność podniesionych zarzutów, ale również dowody mające dowieść ich wpływu na wynik wyborów. Biorąc pod uwagę powyższe, nie można uznać, że Skarżąca spełniła zatem wymogi formalne, o których mowa w przepisie art. 241 § 3 k.wyb.

Zgodnie z przepisem art. 243 § 1 k.wyb. *in principio*, Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Wobec powyższego, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.